© О. М. Полінкевич, В. А. Костюк, К. М. Борисюк, Л. О. Зайцева, І. М. Зеленица

Отримано: 28 травня 2026 р.

Прорецензовано: 04 червня 2026 р.

Прийнято до друку: 06 червня 2026 р.

Дата публікації: 24 червня 2026 р.

email: Kravomp@gmail.com

ORCID-ідентифікатор: https://orcid.org/0000-0001-6924-7296

email: vika-kostiuk@ukr.net

ORCID-ідентифікатор: https://orcid.org/0000-0001-7671-3603

email: vika-kostiuk@ukr.net

ORCID-ідентифікатор: https://orcid.org/0009-0009-0367-2746

email: mila280176@ukr.net

ORCID-ідентифікатор: https://orcid.org/0000-0002-9388-5500

email: zelenitsa@ukr.net

ORCID-ідентифікатор: https://orcid.org/0000-0002-8259-4281

DOI: http://doi.org/10.25264/2311-5149-2026-41(69)-210-217

Полінкевич О. М., Костюк В. А., Борисюк К. М., Зайцева Л. О., Зеленица І. М. Управління кредитним потенціалом фінансового ринку на засадах сталого розвитку, фінансової інклюзії та безпеки. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія» : серія «Економіка».* Острог : Вид-во НаУОА, червень 2026. № 41(69). С. 210–217.

УДК: 330.34:338.45:004.738

JEL-класифікація: O31, O38, G38

Полінкевич Оксана Миколаївна,
докторка економічних наук, професорка, професорка кафедри маркетингу
Луцького національного технічного університету

Костюк Вікторія Анатоліївна,
кандидатка економічних наук, доцентка, завідувачка кафедри банківської справи та страхування
Національного університету біоресурсів і природокористування України

Борисюк Катерина Миколаївна,
кандидатка економічних наук, доцентка кафедри фінансів, обліку та банківської справи
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

Зайцева Людмила Олексіївна,
кандидатка економічних наук, доцентка, завідувачка кафедри менеджменту
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

Зеленица Ірина Михайлівна,
старша викладачка кафедри фінансів, обліку та банківської справи
Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ФІНАНСОВОГО РИНКУ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ, ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ ТА БЕЗПЕКИ

У статті досліджено теоретичні та прикладні засади управління кредитним потенціалом фінансового ринку на засадах сталого розвитку, фінансової інклюзії та безпеки. Обґрунтовано інтегрований підхід до трактування кредитного потенціалу як системи, що поєднує кредитну активність, якість активів, фінансову інклюзію та безпеку фінансового середовища. На основі аналізу наукових джерел і офіційних статистичних даних України визначено основні тенденції та обмеження розвитку кредитного потенціалу. Запропоновано концептуальну модель управління, яка інтегрує принципи сталого розвитку, фінансової інклюзії та фінансової безпеки для підвищення стійкості фінансового ринку та забезпечення довгострокового соціально-економічного розвитку.

Ключові слова: *кредитний потенціал, ESG-трансформація, фінансова інклюзія, ризик-менеджмент, фінансова безпека.*

Oksana Polinkevych,
Doctor of Economis, Professor, Head of the Department of Entrepreneurship, Trade and Logistics,
Lutsk National Technical University

Viktoria Kostiuk,
PhD in Economics, Associate Professor, Head of the Department of Banking and Insurance,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Kateryna Borysiuk,
PhD in Economics, Docent, Department of Finance, Accounting and Banking,
Luhansk Taras Shevchenko National University

Liudmyla Zaitseva,
PhD in Economics, Docent, Head of the Department of Management,
Luhansk Taras Shevchenko National University

© О. М. Полінкевич, В. А. Костюк, К. М. Борисюк, Л. О. Зайцева, І. М. Зеленіця
ISSN 2311-5149
ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ ТА КРЕДИТ

Iryna Zelenitsa,
Senior Lecturer, Department of Finance, Accounting and Banking,
Luhansk Taras Shevchenko National University

MANAGING THE CREDIT POTENTIAL OF THE FINANCIAL MARKET THROUGH SUSTAINABLE DEVELOPMENT, FINANCIAL INCLUSION, AND SECURITY PRINCIPLES

This article investigates the theoretical and applied foundations of managing the credit potential of the financial market based on the principles of sustainable development, financial inclusion, and security. The relevance of the study is driven by the urgent need to ensure the effective functioning of the financial market under conditions of military instability, rapid digital transformation, and escalating cybersecurity risks. It is substantiated that traditional approaches to assessing credit potential, which focus primarily on commercial banks' resource bases or nominal lending volumes, fail to adequately reflect contemporary challenges facing the financial sector. Alternatively, the paper conceptualizes the credit potential of the financial market as an integrated system combining lending activity, asset quality, financial inclusion, financial security, and strict adherence to sustainability principles.

Utilizing methods of theoretical generalization, comparative-statistical analysis, and graphical modeling, the research addresses a distinct gap in literature by integrating these separate components into a unified structural framework. Based on official statistical data from Ukraine, positive development trends were identified, including corporate and retail lending growth, the expansion of cashless payments, improved loan portfolio quality, and increased financing for critical energy recovery projects. At the same time, further expansion is heavily constrained by elevated risk levels, mounting losses from digital fraud, and insufficient depth of credit penetration in the economy. Finally, a conceptual management model is proposed, demonstrating that combining the dimensions of sustainability, inclusion, and security strengthens financial system resilience and establishes vital preconditions for long-term socio-economic development.

Keywords: *credit potential, ESG transformation, financial inclusion, credit risk management, financial security.*

Постановка проблеми. Актуальність теми визначається поєднанням трьох процесів – воєнної макроекономічної нестабільності, структурної трансформації фінансового сектору та прискореної цифровізації. За оцінкою МВФ, реальне зростання ВВП України у 2024 р. становило 3,2 %, але навіть за наявності відновлення економіка залишається у режимі високих ризиків і значної залежності від зовнішнього фінансування. Одночасно офіційні дані Державної служби статистики України показують, що індекс споживчих цін у грудні 2024 р. становив 112,3 % до грудня попереднього року, тобто інфляційний тиск залишається відчутним. У таких умовах кредитний потенціал не можна оцінювати лише через пасиви банків або номінальний приріст портфелів; його слід аналізувати крізь призму ризику, доступності та стійкості [1]. Для фінансового ринку України характерна парадоксальна ситуація. Сектор демонструє відновлення кредитної активності, але рівень кредитної глибини залишається низьким. За даними НБУ, у 2024 р. чистий гривневий корпоративний кредитний портфель зріс на 21 %, а роздрібний – на 40 %. Проте, за даними Світового банку, внутрішній кредит приватному сектору, наданий банками, у 2024 р. становив лише 13,4 % ВВП. Це означає, що окремі сегменти ринку відновлюються швидше, ніж зростає системна здатність фінансового сектора фінансувати економіку в широкому масштабі [2].

Важливим позитивним сигналом є поступове покращення якості активів. Частка непрацюючих кредитів у банківському секторі на 1 січня 2025 р. знизилася до 30,3 %, а в першому кварталі 2025 р. – 28,6 %. Норматив достатності регулятивного капіталу на початку квітня 2025 р. становив 16,2 %, а показники достатності основного і першого рівня капіталу близько 15,8 %. Це свідчить, що ресурсна та капітальна база для нарощування кредитування існує, але її реалізація залежить від якості управління ризиками, відбірковості проєктів та можливості знижувати невизначеність для кредитора [3].

Інклюзивна складова також покращується. За даними Світового банку, у 2024 р. 87,58 % дорослого населення України мали рахунок у фінансовій установі або в постачальника мобільних фінансових послуг; у 2023 р. в Україні було 93,07 банкомата на 100 тис. дорослих; у 2024 р. українці здійснили 8 184,8 млн безготівкових операцій платіжними картками на суму 4 243,5 млрд грн, а частка безготівкових операцій сягнула 94,6 % за кількістю і 64,5 % за сумою. Це розширює базу потенційних позичальників і знижує трансакційні витрати доступу до фінансових послуг [4].

Однак цифрова інклюзія без безпеки не перетворюється на стійкий кредитний потенціал. За 2024 р. сума збитків від шахрайських операцій із платіжними картками зросла на 37 % до 1,1 млрд грн, а середня сума однієї незаконної операції підвищилася на 39 % до 4247 грн. Одночасно мережа Power Banking охоплювала понад 2400 відділень, або близько 55 % усіх банківських відділень, що створює критичний контур операційної безперервності в умовах воєнних та енергетичних ризиків. Отже, управління кредитним потенціалом має включати не лише традиційний кредитний ризик, а й операційний, кібернетичний та

репутаційний ризики, які прямо впливають на довіру до фінансових інститутів і готовність населення та бізнесу користуватися кредитними продуктами [5].

Стійкість кредитного потенціалу дедалі більше залежить і від змісту самого кредитування. У 2024 р. банки профінансували проєкти відновлення енергетики на 10,5 млрд грн; створені внаслідок цього потужності перевищили 470 МВт [2]. НБУ також прямо вказує на зростання ваги ESG-ризиків для банків. Тому стале фінансування в українських умовах не є факультативним напрямом, а один із механізмів відновлення виробничої бази, зменшення енергетичної вразливості та розширення якісного попиту на кредит.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На основі аналізу сучасних наукових публікацій доцільно виділити три основні групи досліджень: фінансова інклюзія та її вплив на розвиток фінансового сектору; сталий розвиток і ESG-фактори у кредитній діяльності; цифрова трансформація та безпека фінансового ринку. Дослідженням фінансової інклюзії як чинника розвитку та стабільності фінансового ринку займалися [6; 7; 11; 13]. Автори досліджували вплив фінансової інклюзії на стійкість банківської системи, сталий соціально-економічний розвиток, доступ вразливих груп населення до фінансових послуг та рівень фінансової інклюзії в Україні. Зокрема, Н. А. Адам (N. A. Adam), Н. Карімов (N. Karimov), С. Хан (S. Han), К. Цянь (C. Qian) та В. Чжан (W. Zhang) довели, що фінансова інклюзія сприяє підвищенню стабільності банків, покращує ефективність їхньої діяльності та зміцнює ресурсну базу [6]. К. Чен (C. Chen), С. Пал (S. Pal), М. К. Махалік (M. K. Mahalik) та Г. Гезгьор (G. Gozgor) встановили позитивний вплив фінансової інклюзії на досягнення цілей сталого розвитку в країнах BICS. Ч.-Т. Лай (C.-T. Lye), Л.-Й. Тей (L.-Y. Tay), Т.-Х. Нг (T.-H. Ng) та А. Н. Ахмад-Назмі (A. N. Ahmad-Nazmi) показали роль фінтех-рішень у розширенні доступу вразливих верств населення до фінансових послуг [11], а Я. Шаповал (Y. Shapoval), А. Шкляр (A. Shkliar), О. Шпанель-Юхта (O. Shpanel-Yukhta) та К. Грубер (K. Gruber) здійснили оцінювання рівня фінансової інклюзії в Україні та визначили проблеми довіри до фінансових установ [13]. Разом із тим недостатньо дослідженими залишаються питання впливу фінансової інклюзії на формування кредитного потенціалу фінансового ринку в умовах цифрової трансформації та воєнних викликів. Потребують подальшого вивчення механізми поєднання фінансової інклюзії із забезпеченням фінансової безпеки, а також розроблення комплексних індикаторів оцінювання інклюзивного розвитку кредитного ринку.

Дослідженням сталого розвитку, ESG-факторів та кредитної діяльності займалися [8; 9]. Дослідники зосереджують увагу на взаємозв'язку між принципами сталого розвитку, ESG-підходами та кредитною діяльністю банківських установ. Я. Порента (J. Porenta) та В. Рант (V. Rant) довели, що соціальні та управлінські компоненти ESG мають суттєвий вплив на рівень кредитного ризику банків і є не менш важливими, ніж екологічні фактори [8]. К. Ді Томмазо (C. Di Tommaso), В. Пачеллі (V. Pacelli) та М. М. Повіа (M. M. Povia) встановили, що використання зелених кредитів позитивно впливає на репутацію банків та сприяє зниженню рівня сприйманого ризику на фінансовому ринку [9]. Водночас потребують подальшого дослідження питання інтеграції ESG-критеріїв у систему управління кредитним потенціалом фінансового ринку. Недостатньо розробленими залишаються методичні підходи до оцінювання впливу сталого фінансування на кредитну активність фінансових установ, а також механізми балансування між досягненням фінансової результативності та реалізацією цілей сталого розвитку.

Дослідженням цифрової трансформації та безпеки фінансового ринку займалися [10; 11; 12]. Автори досліджували питання кібербезпеки, захисту даних, цифрових ризиків та довіри користувачів до фінансових сервісів. С. Ван (S. Wang), М. Асіф (M. Asif), М. Ф. Шахзад (M. F. Shahzad) та М. Ашфак (M. Ashfaq) встановили, що основними викликами цифрової трансформації банківської сфери є інтеграція застарілих інформаційних систем, кіберзагрози, ризики взаємодії з постачальниками технологічних послуг та забезпечення відповідності регуляторним вимогам [10]. У роботі Ч.-Т. Лай (C.-T. Lye), Л.-Й. Тей (L.-Y. Tay), Т.-Х. Нг (T.-H. Ng) та А. Н. Ахмад-Назмі (A. N. Ahmad-Nazmi) також акцентується увага на ризиках цифрового шахрайства та необхідності посилення регуляторного контролю за розвитком фінансових технологій [11]. О. Полінкевич, В. Тринчук, Л. Горбатюк, В. Костюк, І. Зеленіця доводять, що інтеграція цифрових і традиційних каналів взаємодії зі споживачами сприяє підвищенню рівня фінансової інклюзії, покращенню клієнтського досвіду та зростанню довіри до фінансових установ [12]. Разом із тим недостатньо вивченими залишаються питання впливу цифрових ризиків на кредитний потенціал фінансового ринку та його стійкість. Подальших досліджень потребує розроблення механізмів управління кредитним потенціалом в умовах цифровізації фінансових послуг, зростання кіберзагроз та активного розвитку екосистем фінансових технологій.

Таким чином, проведений аналіз свідчить, що сучасні наукові дослідження розкривають окремі аспекти фінансової інклюзії, сталого розвитку та безпеки фінансового сектору. Водночас у науковій літературі практично відсутні комплексні дослідження, які б поєднували управління кредитним потенціалом фінансового ринку із забезпеченням фінансової інклюзії, реалізацією принципів сталого розвитку та

гарантуванням фінансової безпеки. Саме ця наукова прогалина визначає актуальність подальших досліджень у зазначеному напрямі.

Мета і завдання дослідження. Наукова проблема полягає в тому, що в сучасних дослідженнях кредитний потенціал фінансового ринку здебільшого оцінюється через окремі показники, як ресурсну базу, динаміку кредитування, якість активів або фінансову інклюзію. За умов воєнної економіки цього вже недостатньо. Кредитний потенціал залежить від якості ризик-менеджменту, цифрової безпеки, стійкості інфраструктури, ступеня доступності фінансових послуг і наявності проєктів, що відповідають логіці сталого відновлення. Окреме вивчення цих блоків не дає відповіді на питання, як саме ними управляти в єдиній системі. Метою статті є обґрунтувати підхід до управління кредитним потенціалом фінансового ринку на засадах сталого розвитку, фінансової інклюзії та безпеки й на основі офіційних даних України показати, що саме інтеграція цих трьох вимірів створює умови для розширення кредитування без нарощування системної вразливості.

Для досягнення цієї мети в статті необхідно виконати такі завдання: уточнити зміст категорії «кредитний потенціал фінансового ринку»; систематизувати міжнародні наукові підходи до зв'язку між інклюзією, сталістю та безпекою; зіставити офіційні індикатори України за блоками кредитної глибини, фінансової інклюзії, стійкості та безпеки; запропонувати інтегровану концептуальну схему управління, придатну для подальшої кількісної операціоналізації. Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні інтегрованого підходу до управління кредитним потенціалом фінансового ринку, який поєднує принципи сталого розвитку, фінансової інклюзії та безпеки в єдиній концептуальній моделі.

Дослідження має концептуально-аналітичний характер та базується на поєднанні якісного аналізу наукових джерел і статистичного аналізу офіційних даних. У процесі дослідження використано методи теоретичного узагальнення та наукової абстракції для уточнення сутності категорії «кредитний потенціал фінансового ринку»; аналізу та синтезу – для систематизації наукових підходів щодо взаємозв'язку фінансової інклюзії, сталого розвитку та безпеки; порівняльного аналізу – для оцінювання результатів сучасних міжнародних досліджень; статистичного аналізу – для дослідження офіційних даних Національного банку України, Світового банку та інших міжнародних організацій; графічного методу – для побудови концептуальної моделі управління кредитним потенціалом фінансового ринку. Інформаційну базу дослідження становили наукові публікації, індексовані у Scopus, а також офіційні статистичні та аналітичні матеріали міжнародних і національних фінансових інституцій.

Виклад основного матеріалу. У межах цієї статті кредитний потенціал фінансового ринку пропонується трактувати як спроможність фінансової системи акумулювати, розподіляти та відтворювати кредитні ресурси для економіки за умов прийнятного ризику, широкого доступу до фінансових послуг, операційної безпеки та відповідності принципам сталого розвитку. Такий підхід відрізняється від вузького банкоцентричного трактування тим, що вводить до ядра поняття не лише ресурс і платоспроможність позичальника, а також довіру, безперервність інфраструктури, регуляторну передбачуваність і зміст кредитного портфеля. Його теоретично підтримують дослідження, які показують позитивний зв'язок інклюзії зі стійкістю банків, значущість ESG-чинників для кредитного ризику та роль кібербезпеки для довіри до цифрового банкінгу.

Практично це означає, що нарощування кредитного потенціалу відбувається лише тоді, коли одночасно виконуються три умови: по-перше, наявне достатнє якісне кредитне ядро, тобто прийнятна частка проблемних активів і достатній капітал; по-друге, існує широка та реальна інклюзія, тобто не лише формальна наявність рахунку, а зручні канали користування послугами; по-третє, забезпечена безпека та стійкість середовища, а саме: цифрова, операційна й інституційна. Якщо хоча б один із цих компонентів провисає, ресурсна база не перетворюється на довгострокове якісне кредитування.

Концептуальна модель управління кредитним потенціалом фінансового ринку на засадах сталого розвитку, фінансової інклюзії та безпеки наведена на рис. 1.

Запропонована модель може бути використана як основа для подальшої побудови інтегрального індексу кредитного потенціалу фінансового ринку. Вона відображає комплексний підхід до управління кредитним потенціалом та демонструє взаємозв'язок між джерелами його формування, управлінськими процесами і результатами функціонування. В основі моделі лежить положення про необхідність поєднання економічного зростання з принципами сталого розвитку, фінансової інклюзії та безпеки. Модель враховує вплив зовнішнього середовища, зокрема макроекономічних умов, регуляторної політики, цифровізації та воєнних ризиків, які визначають можливості формування кредитних ресурсів. Джерелами кредитного потенціалу виступають ресурси банків, заощадження населення, кошти інвесторів, міжнародних фінансових організацій та цифрових платформ. Центральне місце займає система управління, що охоплює планування, організацію, моніторинг, контроль і управління ризиками. Особливістю моделі є

інтеграція трьох стратегічних складових: сталого розвитку, фінансової інклюзії та фінансової безпеки. Їх поєднання забезпечує спрямування кредитних ресурсів на фінансування населення, бізнесу, інноваційних, соціальних та екологічних проєктів. Результатом функціонування системи є зростання кредитного потенціалу, підвищення фінансової стійкості, розширення фінансової інклюзії та зміцнення фінансової безпеки. Важливою складовою моделі є механізм зворотного зв'язку, який забезпечує постійний моніторинг результатів та коригування управлінських рішень.

Рис. 1. Концептуальна модель управління кредитним потенціалом фінансового ринку на засадах сталого розвитку, фінансової інклюзії та безпеки

Джерело: побудовано авторами.

Таким чином, запропонована структурно-функціональна модель розглядає кредитний потенціал фінансового ринку як інтегровану систему, розвиток якої залежить від збалансованого поєднання економічних, соціальних і безпекових чинників.

Наведемо ключові індикатори оцінки кредитного потенціалу (табл. 1).

Таблиця 1

Ключові офіційні індикатори України для оцінки кредитного потенціалу

Показник	Значення	Аналітичне значення
Чистий гривневий корпоративний кредитний портфель	+22,9 % р/р (III кв. 2024) [14]	Зростання корпоративного кредитування свідчить про поступове відновлення інвестиційної активності підприємств, підвищення ділової активності та розширення кредитного потенціалу фінансового ринку в умовах економічної адаптації до воєнних викликів.
Чистий гривневий роздрібний кредитний портфель	швидке зростання роздрібного кредитування у 2024 р., +39,9 % р/р станом на початок 2025 р. [15; 18]	Високі темпи приросту кредитування населення свідчать про відновлення споживчого попиту, зростання довіри до банківської системи та розширення фінансової інклюзії через активніше використання кредитних продуктів домогосподарствами.
Безготівкові карткові операції	8184,8 млн операцій на суму 4243,5 млрд грн; 94,6 % усіх операцій за кількістю (2024 р.) [16]	Домінування безготівкових розрахунків підтверджує високий рівень цифровізації фінансового ринку, зниження трансакційних витрат та створення сприятливих умов для розвитку цифрового кредитування і фінансової інклюзії.
Збитки від карткового шахрайства	1,1 млрд грн; середня незаконна операція – 4 247 грн (2024 р.) [17]	Значні обсяги фінансових втрат від шахрайських операцій свідчать про необхідність посилення кібербезпеки та систем управління ризиками, оскільки рівень безпеки цифрових фінансових послуг безпосередньо впливає на довіру користувачів і стійкість фінансового ринку.
Частка непрацюючих кредитів (NPL)	28,6 % у I кварталі 2025 р. [19]	Скорочення частки проблемних кредитів свідчить про поступове оздоровлення банківського сектору та створює передумови для нарощування кредитування за нижчого рівня кредитного ризику.
Норматив достатності регулятивного капіталу (Н2)	16,2 % на початок квітня 2025 р. [20]	Рівень достатності капіталу перевищує мінімальні регуляторні вимоги, що забезпечує фінансову стійкість банків та можливість подальшого розширення кредитної діяльності.
Кредитування проєктів відновлення енергетики	10,5 млрд грн упродовж червня–грудня 2024 р.; профінансовано понад 470 МВт нових потужностей [21]	Зростання обсягів фінансування енергетичного відновлення свідчить про посилення ролі сталого кредитування у структурі фінансового ринку та формування довгострокового попиту на інвестиційні кредитні ресурси.

Джерело: узагальнено авторами.

Дані таблиці свідчать про позитивні тенденції розвитку кредитного потенціалу фінансового ринку України. Зростання корпоративного кредитного портфеля на 22,9 % та роздрібного на 39,9 % підтверджує активізацію кредитування та розширення доступу населення і бізнесу до фінансових ресурсів. Висока частка безготівкових операцій (94,6 %) характеризує розвиток фінансової інклюзії та цифровізації фінансових послуг. Водночас втрати від карткового шахрайства у розмірі 1,1 млрд грн свідчать про необхідність посилення фінансової безпеки.

З цієї таблиці випливають три принципові висновки. По-перше, в Україні вже є ресурсно-інфраструктурні умови для розширення кредитування: банківський сектор зберігає капітал, відновлює гривневі кредитні портфелі, а фінансова інклюзія і безготівкові канали є досить розвиненими. По-друге, головні стримувачі – це не дефіцит каналів доступу, а низька системна глибина кредитування, ще висока проблемність активів і премія за ризик. По-третє, безпека перестає бути допоміжною функцією і стає прямою передумовою кредитного потенціалу, оскільки втрати від цифрового шахрайства та воєнно-енергетичні перебої здатні руйнувати довіру швидше, ніж сектор нарощує інклюзію. Політика розширення кредитного потенціалу має зміститися від простого стимулювання кредитної пропозиції до побудови трикутника управління: перший кут – стале спрямування кредиту, тобто підтримка відновлення, енергоефективності, соціально значущих і продуктивних проєктів; другий – реальна інклюзія, тобто не лише охоплення рахунками, а й зручний, недискримінаційний та дешевий доступ до кредитних продуктів; третій – безпека, яка охоплює якість активів, кіберзахист, захист платіжної інформації, безперервність роботи відділень і цифрових сервісів. Ці складові взаємопідсилюють одна одну. Сталі проєкти знижують довгостроковий ризик портфеля; інклюзія розширює коло потенційних платоспроможних клієнтів; безпека підтримує довіру і зменшує репутаційні втрати. Для України це означає, що керування кредитним потенціалом доцільно будувати за такими напрямами: поєднувати пруденційне оздоровлення портфеля з цільовим стимулюванням відновлювальних проєктів; використовувати високу проникність рахунків та цифрових інструментів для розширення доступу малих підприємств і домогосподарств до фінансування; посилювати антишахрайські та кіберзахисні механізми як елемент не лише платіжної, а й кредитної політики; розвивати механізми операційної безперервності, оскільки без них інклюзія в кризі швидко втрачає практичний зміст.

Висновки. Кредитний потенціал фінансового ринку доцільно трактувати як інтегровану систему, у якій глибина кредитування, якість і стійкість активів, інклюзивність доступу та безпека середовища є взаємопов'язаними елементами. Звуження цієї категорії до депозитної бази або обсягу виданих кредитів призводить до методологічної втрати змісту. Офіційні дані України свідчать про часткове відновлення кредитного потенціалу: зростають чисті гривневі портфелі, знижується частка непрацюючих кредитів, достатність капіталу залишається вищою за мінімум, фінансова інклюзія й використання безготівкових каналів є високими. Однак системна глибина кредитування приватного сектору залишається низькою, а отже, резерв для розширення кредиту існує, але реалізація цього резерву залежить від управлінської якості, а не лише від обсягу ресурсів. Безпека в сучасній цифровій фінансовій системі має бути включена до ядра моделі управління кредитним потенціалом. Значні втрати від карткового шахрайства, чутливість до кібератак і потреба в безперервності банківської інфраструктури доводять, що безпековий блок прямо впливає на довіру, трансакційні витрати, готовність користувачів до цифрових фінансових сервісів і, в підсумку, на масштаб та якість кредитування. Стале фінансування для України набуває прикладного значення через кредитування енергетичного відновлення та через поступове включення ESG-ризиків у практику банків. Це дає підстави розглядати стале кредитування не як периферійний напрям, а як канал формування нового якісного попиту на кредит і зниження довгострокового ризику портфеля. Головна наукова прогалина полягає у відсутності єдиної кількісної моделі, яка б одночасно враховувала сталість, інклюзивність і безпеку як чинники кредитного потенціалу. Саме тому перспективними є подальші дослідження за трьома напрямами – побудова інтегрального індексу кредитного потенціалу з окремими підіндексами; економетричне тестування впливу інклюзії, безпеки та сталого фінансування на глибину кредитування в Україні; формування панельної бази даних для порівняння України з іншими країнами, що працюють в умовах високої геополітичної та енергетичної невизначеності.

Література:

1. IMF DataMapper (2025). World Economic Outlook Database. <https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD>. (2026, May, 2).

2. Resilience. Annual Report 2024. (2025). National Bank of Ukraine. <https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2024_eng.pdf?v=13>. (2026, May, 2).

3. Частка непрацюючих кредитів у банках за 2024 рік скоротилася до 30%. (2025). Національний банк України. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/chastka-nepratsyuyuchih-kreditiv-u-bankah-za-2024-rik-skorotilasya-do-30>. (2026, травень, 2).

Chastka nepratsiuiuchykh kredytiv u bankakh za 2024 rik skorotylasia do 30% [The share of non-performing loans in banks decreased to 30% in 2024]. (2025). Natsionalnyi bank Ukrainy. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/chastka-nepratsyuyuchih-kreditiv-u-bankah-za-2024-rik-skorotilasya-do-30>. (2026, May, 2). [in Ukrainian].

4. Account ownership at a financial institution or with a mobile-money-service provider (% of population ages 15+). (2025). World Bank, Global Findex Database. <https://data.worldbank.org/indicator/FX.OWN.TOTL.ZS>. (2026, May, 2).

5. Кількість випадків шахрайства з картками знизилася, збитки за ними – зросли. (2025). Національний банк України. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kilkist-vipadkiv-shahraystva-z-kartkami-znizilasya-zbitki-za-nimi--zrosli>. (2026, травень, 2).

Kilkist vypadkiv shakhraistva z kartkamy znyzylasia, zbytky za nymy – zrosly [The number of card fraud cases decreased, while losses increased]. (2025). Natsionalnyi bank Ukrainy. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kilkist-vipadkiv-shahraystva-z-kartkami-znizilasya-zbitki-za-nimi--zrosli>. (2026, May, 2). [in Ukrainian].

6. Han, S., Qian, C., Adam, N. A., Karimov, N., Zhang, W. (2025). Understanding the relationship: Financial inclusion's influence on bank stability in emerging economies. *Energy Strategy Reviews*, 61, 101791. https://doi.org/10.1016/j.esr.2025.101791

7. Chen, C., Pal, S., Mahalik, M. K., Gozgor, G. (2025). The impact of financial inclusion on sustainable development: Evidence from BICS economies. *Research in International Business and Finance*, 76, 103224. https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2025.103224

8. Porenta, J., Rant, V. (2025). ESG relevance in credit risk of development banks. *Research in International Business and Finance*, 76, 102831. https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2025.102831

9. Di Tommaso, C., Pacelli, V., Povia, M. M. (2025). Green loans and bank risk: Navigating the path to sustainable finance. *International Review of Economics & Finance*, 101, 104138. https://doi.org/10.1016/j.iref.2025.104138

10. Wang, S., Asif, M., Shahzad, M. F., Ashfaq, M. (2024). Data privacy and cybersecurity challenges in the digital transformation of the banking sector. *Computers & Security*, 147, 104051. https://doi.org/10.1016/j.cose.2024.104051

11. Lye, C.-T., Tay, L.-Y., Ng, T.-H., Ahmad-Nazmi, A. N. (2025). A systematic literature review of fintech, financial inclusion and vulnerable groups. *Discover Sustainability*, 6, 1467. https://doi.org/10.1007/s43621-025-02368-2

12. Полінкевич, О., Тринчук, В., Горбатюк, Л., Костюк, В., Зеленіця, І. (2025). Омніканальний маркетинг як інструмент підвищення фінансової інклюзії: кейси банківських установ і страхових компаній. Інвестиції: практика та досвід, 18, 51–58. https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.18.51

Polinkevych, O., Trynchuk, V., Horbatiuk, L., Kostiuk, V., Zelenytsia, I. (2025). Omnikanalnyi marketynh yak instrument pidvyshchennia finansovoi inkliuzii: keisy bankivskykh ustanov i strakhovykh kompanii [Omnichannel marketing as a tool for increasing financial inclusion: Cases of banks and insurance companies]. *Investytsii: praktyka ta dosvid* [Investments: Practice and Experience], 18, 51–58. https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.18.51 [in Ukrainian].

13. Shapoval, Y., Shkliar, A., Shpanel-Yukhta, O., Gruber, K. (2021). The level of financial inclusion in Ukraine: Measuring access, quality, and usage of financial products and services. *Banks and Bank Systems*, 16(2), 59–67. https://doi.org/10.21511/bbs.16(2).2021.06

14. Кредитування бізнесу та населення надалі зростає, а якість кредитного портфеля поліпшується понад рік – Огляд банківського сектору. (2024). Національний банк України. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kredituvannya-biznesu-ta-naselennya-nadali-zrostaye-a-yakist-kreditnogo-portfelya-polipshuyetsya-ponad-rik--oglyad-bankivskogo-sektoru>. (2026, травень, 2).

Kredytuvannia biznesu ta naselennia nadali zrostaie, a yakist kredytnoho portfelia polipshuietsia ponad rik – Ohliad bankivskoho sektoru [Business and household lending continues to grow, while the quality of the loan portfolio has been improving for more than a year – Banking Sector Review]. (2024). Natsionalnyi bank Ukrainy. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kredituvannya-biznesu-ta-naselennya-nadali-zrostaye-a-yakist-kreditnogo-portfelya-polipshuyetsya-ponad-rik--oglyad-bankivskogo-sektoru>. (2026, May, 2). [in Ukrainian].

15. Банки три квартали поспіль нарощують бізнес-кредитування, дедалі активніше поза межами державних програм – Огляд банківського сектору. (2024). Національний банк України. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-tri-kvartali-pospil-naroschuyut-biznes-kredituvannya-dedali-aktivnishe-poza-mejami-derjavnih-program--oglyad-bankivskogo-sektoru>. (2026, травень, 2).

Banky try kvartaly pospil naroshchuiut biznes-kredytuvannia, dedali aktyvnishe poza mezhamy derzhavnykh prohram – Ohliad bankivskoho sektoru [Banks have been increasing business lending for three consecutive quarters, increasingly beyond government programs – Banking Sector Review]. (2024). Natsionalnyi bank Ukrainy. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-tri-kvartali-pospil-naroschuyut-biznes-kredituvannya-dedali-aktivnishe-poza-mejami-derjavnih-program--oglyad-bankivskogo-sektoru>. (2026, May, 2). [in Ukrainian].

16. Безготівкові розрахунки у 2024 році суттєво переважали серед операцій з платіжними картками. (2025). Національний банк України. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bezgotivkovi-rozrahunki-u-2024-rotsi-suttyevo-perevajali-sered-operatsiy-z-platijnimi-kartkami>. (2026, травень, 2).

Bezghotivkovi rozrakhunky u 2024 rotsi suttievo perevazhaly sered operatsii z platizhnymy kartkamy [Cashless payments dominated card transactions in 2024]. (2025). Natsionalnyi bank Ukrainy. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bezgotivkovi-rozrahunki-u-2024-rotsi-suttyevo-perevajali-sered-operatsiy-z-platijnimi-kartkami>. (2026, May, 2). [in Ukrainian].

17. Шахрайство з платіжними картками у 2024 році: менше випадків, але більше збитків. (2025). Комерсант Український. <https://komersant.ua/shakhraystvo-z-platizhnymy-kartkamy-u-2024-rotsi-menshe-vypadkiv-ale-bilshe-zbytkiv/>. (2026, травень, 2).

Shakhraistvo z platizhnymy kartkamy u 2024 rotsi: menshe vypadkiv, ale bilshe zbytkiv [Payment card fraud in 2024: Fewer cases but higher losses]. (2025). Komersant Ukrainskyi. <https://komersant.ua/shakhraystvo-z-platizhnymy-kartkamy-u-2024-rotsi-menshe-vypadkiv-ale-bilshe-zbytkiv/>. (2026, May, 2). [in Ukrainian].

18. Огляд банківського сектору. Лютий 2025 року. (2025). Національний банк України. <https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2025-02.pdf>. (2026, травень, 2).

Ohliad bankivskoho sektoru. Liutyi 2025 roku [Banking Sector Review. February 2025]. (2025). Natsionalnyi bank Ukrainy. <https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2025-02.pdf>. (2026, May, 2). [in Ukrainian].

19. Огляд банківського сектору. Травень 2025 року. (2025). Національний банк України. <https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2025-05.pdf>. (2026, травень, 2).

Ohliad bankivskoho sektoru. Traven 2025 roku [Banking Sector Review. May 2025]. (2025). Natsionalnyi bank Ukrainy. <https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2025-05.pdf>. (2026, May, 2). [in Ukrainian].

20. Звіт про фінансову стабільність. Червень 2025 року. (2025). Національний банк України. <https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2025-H1.pdf>. (2026, Травень, 2).

Zvit pro finansovu stabilnist. Cherven 2025 roku [Financial Stability Report. June 2025]. (2025). Natsionalnyi bank Ukrainy. <https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2025-H1.pdf>. (2026, May, 2). [in Ukrainian].

21. Банки продовжують кредитувати відновлення енергетичної інфраструктури України. (2025). Національний банк України. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-prodovjuyut-kredituvati-vidnovlennya-energetichnoyi-infrastrukturi-ukrayini>. (2026, травень, 2).

Banky prodovzhuiut kredytuvaty vidnovlennia enerhetychnoi infrastruktury Ukrainy [Banks continue financing the restoration of Ukraine's energy infrastructure]. (2025). Natsionalnyi bank Ukrainy. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-prodovjuyut-kredituvati-vidnovlennya-energetichnoyi-infrastrukturi-ukrayini>. (2026, May, 2). [in Ukrainian].